బంధవిముక్తి

హాలులో పెద్దబల్బు వెలుగుతూంది. డాక్టరు నిలబడి చేతిలో ఉన్న కాగితాన్ని పై నించి కిందివరకూ తిప్పితిప్పి చూస్తున్నాడు. అలా చూస్తున్నప్పుడు అతడి ముఖకవళికలు ఎలా ఉంటాయోనని పరీక్షగా అతని ముఖంలోకి చూస్తున్నాడు సారధి.

డాక్టరు తల పంకిస్తూ "అంతా నేను ఊహించినట్టే జరుగుతూంది. ఉష్ణోగ్రత దాని పరిణామమూ అంతా నే ననుకున్నట్లే ఉన్నది. చాలా టిపికల్‌గా ఉంది" అన్నాడు దిక్కులు చూస్తూ.

ఊపిరి బిగబట్టి వింటున్నాడు సారధి.

"క్రమంగా కళ్ళుపోవటం, మెదడు పనిచెయ్యక పోవటం, మూర్ఛలు రావటం, ఇవన్నీ వస్తాయి."

అదిరిపడ్డాడు సారధి. "చూడటానికి కళ్లులేక, ఆలోచించటానికి మెదడులేక పైగా మూర్ఛలుకూడా వస్తే మనిషి జీవించటమెట్లా? జీవించినా ఏం లాభం? భగవంతుడు మా అన్నయ్యకు ఇటువంటి శిక్ష వేస్తాడా డాక్టర్?' అయోమయంగా డాక్టరు ముఖంలోకి చూశాడు.

"ఆ జబ్బునడక దాని తీరు తెన్నులు చెప్పాను. ఇంతవరకూ దాని నడక నేను అనుకున్నట్లుగానే ఉన్నది. ఇకముందు ఏలా ఉంటుందో? ఇంతవరకూ వచ్చి, వెనక్కి తిరగటం జరిగితే జరుగుతుందేమో కాని డాక్టర్ల అనుభవంలో ఇంత వరకూ అలా జరగలేదు" ముందడుగు వేశాడు డాక్టరు.

సారధి లేచాడు. ఆయనను అనుసరిస్తూ "డాక్టర్, మా అన్నయ్య దైవ స్వరూపుడు, ఆయనవల్ల ఉపకారం పొందినవాళ్ళే కాని అపకారం పొందినవాళ్లు

లేరు. ఎంత కాలానికో వరప్రసాదంలా వీడు పుట్టుకువచ్చాడు. నిమిషాలు లెక్క పెట్టినట్టుగా చకచకా పైకి వచ్చాడు. ఆలిండియా సర్వీస్‌లో ప్రథముడుగావచ్చాడు. మా అన్నయ్యకు నిజంగా శిక్షకాదా డాక్టర్? అట్లా అభివృద్ధిలోకి వచ్చిన కొడుకు కళ్లులేక, మెదడులేక మూర్ఛలతో జీవచ్ఛవంలా పడి ఉంటే చూసి ఆయన భరించ గలడా?''

బరువుగా ఊపిరి తీసుకున్నాడు డాక్టరు. ''కాలచక్రానికి ఎదురు నడవడం మానవుడు ఇంకా నేర్చుకోలేదు. మనమీద ఏది విరుచుకుపడ్డా ఇంతే.''

డాక్టర్ని వెంబడిస్తూ ''అంతేనా డాక్టర్? అంతేనా?'' క్రాపులోకి చేతివేళ్లు పోనిచ్చి తలంతా తడుముకున్నాడు సారథి.

''రేపు ఇదేవేళకు వస్తాను. ఒకవేళ నేను రాకపోయినా ఆ మందులే వాడండి'' కారు తలుపులు వేసుకుని మేడపైకి చూస్తూ స్టార్టు చేశాడు.

సారథి వెనక్కిమళ్ళి గేటువంక చూశాడు. విశ్వనాథం ఎడ్వకేటుబోర్డు ఆ గేటుస్తంభం ఎక్కి నలభై ఏళ్లు కావస్తూంది. మళ్ళీ పెయింట్ చెయ్యకపోయినా అక్షరాలు బాగా కనబడుతున్నాయి. తల వంకిస్తూ సారధి తిన్నగా లోపలికి వెళ్ళాడు. అనసూయమ్మ తలవంచుకొని వంటమనిషితో మాట్లాడుతూంది. సారధిని చూసి తటాలున లేచినిలబడ్డది కొంగు సవరించుకుంటూ.

తనకంటే ఆమె పెద్దది. అయినా మరిది కనబడగానే లేచి నిలబడుతుంది. తల్లిలా కడుపు తడిమి తడిమి దగ్గిరగా కూర్చుని అన్నం పెడుతుంది. కాని భర్తకు తమ్ముడన్న గౌరవభావాన్ని మరిచిపోలేదు. ఏలాటి మనిషి ఈవిడ? ఏమి సంప్రదాయం? ఇటువంటి మనిషికా ఈ కష్టం?''

''వదినా, ఇంకా నన్ను చూడగానే లేచి నిలబడటం మానలేదు కదా? ఏం చేస్తున్నారిక్కడ? శాంతిబాబు దగ్గిర ఎవరు ఉన్నారు?'' ఆమె పక్కనే పీట వాల్చుకుని కూర్చున్నాడు.

''అన్నయ్యా, మన గుమాస్తా రమణయ్యా ఇద్దరూ శాంతిబాబు దగ్గిరే ఉన్నారు. డాక్టరుగారు వెళ్ళిపోయారు కదూ?''

''అవునమ్మా. ఆయన్ని పంపే నేను లోపలికి వస్తున్నాను.''

"ఏమంటాడు ?"

"ఆయన ధైర్యంగా ఉన్నాడు. మనకూ ధైర్యం చెబుతున్నాడు."

"చూడు సారథి. నాకు దేవుడిమీద అపారమయిన విశ్వాసం. నేను తెలిసి ఏ పాపమూ చెయ్యలేదు. బుద్ధి తెలిసినప్పటి నుండీ ఎదటి మేలు చూసి ఓర్వటం నేర్చుకున్నాను. కాని అసహనం ఎరగను. శాంతి మాకు వరప్రాదం. నా పూజా ఫలము. వరమిచ్చిన దేవుడు తిరిగి తీసుకుంటాడా ? మళ్ళీ వారానికల్లా శాంతి లేచి తిరుగుతాడు. వాడు పడకపెట్టినప్పటి నుండి నేను చేస్తున్న జపతపాలు ఉరికే పోవని నా నమ్మకం. ఏమంటావు ?"

"'ఎంత పిచ్చిదానవు వదినా, ఎంత పిచ్చిదానవు" సారథి వందసార్లు అనుకున్నాడు ఈ మాట మనసులో. తల వంచుకుని ఆమె మాటలు వింటున్నాడు. ముఖంలో అనేకరంగులు ప్రస్ఫుటమవుతూ మాయ మవుతున్నాయి.

"సారథీ, నీవు పైకి వెళ్ళి అన్నయ్యను కిందికి పంపించు. ఆయన స్నానం చేసేసరికి ఈ కొబ్బరి కాయలు కొట్టి రమ్మని కేక పెడతాను. చూడు మన గుమాస్తా రమణయ్యకూడా ఈపూట ఇక్కడే భోజనం చేస్తాడని చెప్పు.'

ఆమె లేచి లోపలికి వెళ్ళతూండగా ఆ పదహారు కొబ్బరి కాయలవంకా చూసి ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఈనాటికి నాలుగు వారాలయింది శాంతిబాబు మంచమెక్కి..

మేడమీదికి వెళ్ళేసరికి రమణయ్యతో విశ్వనాథం ఒక విచిత్రమయిన కేసును గురించి చర్చిస్తున్నాడు. శాంతిబాబు కళ్ళు తెరుచుకుని చూస్తూ వింటున్నాడు. వాళ్ళిద్దరిని కిందికి పంపి మంచానికి దగ్గరగా ఉన్న కుర్చీలో కూర్చున్నాడు సారథి. ఆ మంచం గదికి మధ్యగా ఉంది. పైన ఫాను మందంగా తిరుగుతున్నది. గాజుతలుపులలో నుంచి కట్టెనుగుండా వెలుతురు లోపలికి ప్రసరిస్తున్నది. గోడలకు రమణీయమయిన ప్రకృతి చిత్రాలు వేలాడుతున్నాయి దర్వాజాకు ఎదురుగా శాంతిబాబు తాతగారి ఫోటో పెద్ద సైజులో వేలాడుతున్నది. ఆ ఫోటోకి వేసిన చెమ్కీహారాలు గాలికి ఊగుతున్నాయి. ఒక మూలనించి ఊదుకడ్డీలపొగ చిత్రవిచిత్రమయిన గతులలో ఆ గది అంతా పీరవిహారం చేస్తున్నది.

"ఇంకో పదిహేను రోజుల తరవాత ఈ గది ఎట్లా ఉంటుంది ?"

తనకు అటువంటి ఊహ కలిగినందుకు సారధి తనను తాను తిట్టుకున్నాడు. "భగవంతుడా, నీ వెక్కడ ఉన్నావు? నీవు ఉన్నావని ఋషులూ, జ్ఞానులూ పండితులూ, పామరులూ అంతా గ్రహించారు. సైంటిస్టులుకూడా ఒప్పుకున్నారు. మా అన్నయ్యనూ వదిననూ ఈ ఆపదనుంచి కాపాడు తండ్రీ కాపాడు."

"బాబాయ్, క్రికెట్ స్కోరు ఎంత చెప్పవూ? రేడియోలో ఎనౌన్సుమెంటు వచ్చినప్పుడు నేను పడుకున్నాను."

సారధికి అనుకోకుండా నవ్వు వచ్చింది. "ఒరే శాంతీ, నీకు క్రికెట్‌లో ఇంట్రెస్టు ఉన్నదని నాకూ ఉన్నదనుకుంటున్నావా? ఆ సమయంలో నేను అమ్మతో గవ్వలాడుతున్నాను. మీ అమ్మ సంగతి తెలుసుగా? గవ్వలు చేతబట్టిందంటే ఎటువంటి వాళ్ళనూ ఓడించిగాని వదిలిపెట్టదు. నేనా సందడిలో ఉండిపోయానురా. ఈ సారి చెబుతాలే."

"అయితే బాబాయ్, అమ్మ గవ్వలాడుతూందా నీతో మధ్యాహ్నంవేళ. ఈ మధ్య పాపం ఆమెకు ఏ కాలక్షేపమూ లేక బాధపడిపోయిందనుకో. నీవు వచ్చావు. ఇంక అమ్మకు బాగా కాలక్షేప మవుతుంది".

"అవును మరీ నాన్నకు కేసుల గొడవతప్ప మరొకటి లేదు. ఆమె సంగతి ఆలోచించేవాళ్లు కావాలిరా." కిందినించి పిలుపు వచ్చింది. అన్నగారు పైకివస్తే తను కిందికి వస్తానని సారధి మెట్లమీద నిలబడి అన్నాడు.

"బాబాయ్, నేనొకవేళ ఫారెస్ట్ సర్వీసులోకి పోతే ఎట్లా ఉంటుంది?"

"ఎట్లా ఉండటమేమిట్రా? నీవు సంతోషంతో గంతులువేస్తూ వెళ్ళిపోతావు అమ్మా నాన్నా నీకోసం దిగులుపడుతూ ఒంటరిగా ఉంటారు అంతే కదూ?"

"అవును బాబాయ్, వాళ్ళ సంగతే ఆలోచిస్తున్నా. లేకపోతే నాకా సర్వీసు కావాలని ఉంది."

విశ్వనాథం వచ్చాడు పక్కపొడి నములుతూ "నాన్నా, బాబాయి మందిచ్చాడా?"

శాంతిబాబు తల ఆడించాడు.

సారధి కిందికి వెళ్ళి భోజనానికి కూర్చున్నాడు. వదినగారు అతడికి కొబ్బరి ముక్క పెట్టి తనుకూడా భోజనానికి కూర్చున్నది. ముడి వీడిపోయి తల వెంట్రుకలు నేలమీద జీరాడుతున్నాయి చుట్టలు చుట్టలుగా. తడి ఆరలేదుకాబోలు అడపలు అడపలుగా వీపంతా ఆవరించుకున్నాయి. ఆమె ముఖం పీక్కుపోయింది కళ్ళు గుంతలు పడ్డాయి. కళ్లచుట్టూ నల్లటికప్పు వేసింది. ఒంటిపూట భోజనం, రాత్రిపూట గ్లాసెడు పాలు. ఆమె తలవంచుకుని భోజనం చేస్తున్నది.

"వదినా ఈ భోజనంతో రేపు మధ్యాహ్నం వరకూ ఎలా వుంటావమ్మా? నీవు ఈ ఒంటిపూట భోజనంతో నీరసించిపోతే శాంతబాబు దగ్గిర రాత్రిళ్లు ఎలా కూర్చోగలుగుతావు?"

"నాకు ఉపవాసాలు కొత్తటయ్యా సారధి? చెప్పు అన్నయ్య బి.ఎల్. పరీక్ష అయ్యేవరకూ ఒంటిపూట భోజనమే చేశానా? శాంతిబాబుకు టైఫాయిడ్ వచ్చినప్పుడు ఇరవై రోజులు ఒంటిపూట భోజనమేనా? ఏమిటయ్యా నేను ఉపవాసాలకు భయపడతానా ఏమిటి? నా సంగతి ఎరగవూ?"

ఆమె కళ్ళల్లోకి చూసి విషాదంగా నవ్వాడు. ఆహాలులో ఒక మూల పోసిన కొబ్బరిచిప్పల వైపు చూస్తూ.

"ఇవాల్టితో నవగ్రహపూజ అయింది. గ్రహాలు బాగాలేవంటే ఆ కొరత ఎందుకు ఉండాలని నవగ్రహజపం చేయించాను. చూడు సారధి. ఇవన్నీ సర్దుకొని కాఫీలు తీసుకొని పైకి వస్తాను. అంతవరకూ నీవు కూర్చుంటావా శాంతి దగ్గర? లేక అన్నయ్యను కూర్చోమంటావా?"

"అన్నయ్య వద్దులే. నేనే కూర్చుంటా" వెంబడి తెచ్చుకున్న నవలలన్నీ చదివేశాడు సారధి. శాంతబాబు అలమారలోనించి ఓ నాలుగు తెచ్చుకుని పడక కుర్చీలో వాలాడు.

ఆ మరునాటినించీ డాక్టరు రోజు విడిచి రోజు వస్తున్నాడు.

సారధి ఎదురుగుండా వెళ్ళి "డాక్టర్ మీరు ఒక్కరోజు రాకపోతే ఎంత గాబరాగా ఉంటుందో చెప్పలేను" ఆయనతో కూడా వచ్చి మంచం దగ్గిరగా నిలబడ్డాడు. డాక్టరు శాంతబాబును పరీక్ష చేశాడు. అడిగిన ప్రశ్నలకు అన్నిటికీ రోగి

సమాధానాలు చెప్పాడు. డాక్టర్ని సాగనంపి వెనక్కి వచ్చిన సారధి తల పంకిస్తూ శాంతిబాబును చూసి ముఖం పక్కకి తిప్పుకున్నాడు.

ఆదివారం నాడు సూర్యోదయాత్పూర్వమే లేచి స్నానంచేసి డాబా మీదికి వచ్చింది అనసూయమ్మ. తలవెంట్రుకలు ముడిపెట్టింది. పిట్టగోడకు ఆనుకుని ఎర్రబారిన తూర్పుదెస చూస్తూ ఆదిత్యహృదయాన్ని పఠిస్తూంది సన్నగా

సారధి ఆమెను వెనకవించే చూసి 'గడియారానికైనా ఫాస్టు స్లో అనేరెండు జబ్బులున్నాయి. ఈ వదిన వాటిని ఎరుగదు!' అనుకున్నాడు. అతడిని గడచిన రాత్రినుంచి చంద్రికను గురించిన ఆలోచనలు ముంచివేస్తున్నాయి. చంద్రిక ఎదురు మేనరికం. వద్దురా అంటే వినక ఆ పిల్లనే పెళ్ళి చేసుకుంటానని పట్టు బట్టాడు. నిశ్చితార్థము ఉంగరాల మార్పిడి పూలహారాలతో ఫోటో తీయించుకోవ టమూ అయింది. ఇంటర్వ్యూకు వెళ్ళివచ్చిన తర్వాత పెళ్ళి జరిగేటట్టుగా ముహూర్తం పెట్టారు. ఆ పిల్ల గతి ఏమిటి?

"బాబాయ్"

దిగ్గునలేచి "ఏం కావాలి శాంతీ?" అడిగాడు కంగారుపడుతూ.

"బాబాయ్, చీకటిగా ఉంది దీపం పెట్టు."

"ఇప్పుడు దీపం ఎందుకు శాంతి తెల్లవారిందిగా?" శాంతిబాబు చెయ్యి పట్టుకున్నాడు గాబరాగా.

"స్విచ్ ఆన్‌చెయ్యి బాబాయ్. ఇంత చీకటిగా ఉంటే తెల్లవారిందం టావేం?"

దుఃఖాన్ని అణచుకొని గొంతు సర్దుకుంటూ "శాంతీ దీపం వెలగటం లేదురా. ఇంకో బల్బు తెచ్చిపెడతాను. కొంచెంసేపు ఉంటావు కదూ?" శాంతిబాబు చెయ్యి వదలిపెట్టాడు. గబగబా మెట్లు దిగి వాకిట్లో ఉన్న స్కూటరు ఎక్కి డాక్టరు ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఆయన స్నానంచేసివచ్చేవరకూ కుర్చీమీద కూర్చోలేకపోయాడు. అటూ ఆటూ కాలుకాలిన పిల్లిలా తిరిగాడు. ఆందోళనా భయం అతడిని నిలువెల్లా వణికించేస్తున్నాయి.

డాక్టరు బయటికి రాగానే సారధిని చూసి ''ఏమిటి ఇలావచ్చారు పొద్దున్నే శాంతిబాబు ఎలా ఉన్నాడు?''

''ఇంకెలా ఉంటాడు? ముందే జోస్యం చెప్పారుగా?'' విసురుగా అన్నాడు.

సారధి భుజం మీద చెయ్యివేస్తూ ''ఆ జబ్బు లక్షణాలు మాకు తెలుసు కనుక ముందే చెప్పాను. అది ట్యూబర్‌క్యులస్ మెనిన్‌జైటిస్. దాని నడకనుబట్టి ఏ లక్షణం ఎప్పుడు వస్తుందో చెప్పగలుగుతాము. అంతేగాని దురుద్దేశ్యంతో కాదుసుమా. చదువుకున్నవారు మీరుకూడా డాక్టర్ల మాటలను అపార్థం చేసుకుంటే ఎలా? అసలు జబ్బులపేర్లూ లక్షణాలూ మేమందరితోనూ చెప్పము. మీరు అన్నీ తెలిసినవారని చెప్పాను. అంతేకాని శాంతిబాబు అలా అయిపోవాలని కోరికా నాకు?''

''క్షమించండి నా మానసిక సంక్షోభం కొద్ది ఏదో అనేశాను. ఇంటికి వెళదాము రండి. మీరు వచ్చి చూస్తూంటే మా వాళ్ళకు కాస్త ధైర్యంగా ఉంటుంది.'' ఇద్దరూ కలిసి బయటికి వచ్చారు. మెట్ల దగ్గరే విశ్వనాథం ఎదురయ్యాడు. కళ్ళు ఒళ్ళు కాలిపోతున్నాయి. సారధి చేతులందుకుని లోపలికి తీసుకువెళ్ళి బావురు మన్నాడు. అనసూయమ్మ తలమీద రెండు చేతులు పెట్టుకుని ముఖం దించుకుని కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తున్నది.

''ఇదేమిటి? ఇద్దరూ ఇక్కడే ఉన్నారేం? శాంతి దగ్గర ఒక్కరయినా లేకుండా వచ్చేశారా? పదండి పైకి వెళ్దాము.''

''శాంతి.........శాంతి.........'' అనసూయమ్మ గుండెలమీద చేతులు ఆనించుకుని దుఃఖిస్తున్నది

''ఏమిటి వదినా ఈ భయం? ఏమయినదని?'' వాళ్ళిద్దరినీ తీసుకుని మెట్లు ఎక్కుతున్నాడు.

''బాబాయ్! బాబాయ్! ఏమిటీ ఒక్కరూ పలకరేం? నాన్నా.........అమ్మా ఎవరూ ఇంట్లో లేరా'' మంచంమీద లేచి కూర్చున్నాడు శాంతిబాబు.

''వస్తున్నారా శాంతీ. నేను డాక్టరుగారిని తీసుకు రావటానికి వెళ్ళాను.'' అందరికంటే ముందుగా రెండేసి మెట్లు వంతున ఎక్కి వెళ్లాడు.

"నేను ఇప్పుడే వస్తున్నా శాంతీ. అమ్మ లోపల పనిలో ఉన్నట్టుంది నాన్నకు నీ మాట వినబడినట్టులేదు. నీకేం కావాలి చెప్పు ? కాఫీ కావాలా ? బోర్న్ విటా కావాలా చెప్పు" మంచంమీద కూర్చుని శాంతిబాబు భుజంమీద చేతులు వేసి రాశాడు.

నిశ్శబ్దంగా ఉన్న ఆ గదిలోకి బూట్లతో నడిచిన సవ్వడి వినవచ్చింది.

"హల్లో శాంతివర్ధన్ ఎలా ఉన్నారు ?" డాక్టర్ లోపలికి వచ్చాడు. కుర్చీలో కూర్చుని మామూలు పరీక్షలు టెంపరేచరు చూసి గుండె పరీక్ష చేశాడు.

"డాక్టర్. ఇవాళ ఏమిటోగా ఉంది. అంతా చీకటి చీకటిగా ఉంది. మీ రంతా కూడా కటిక చీకటిలోనే ఉన్నారా ? దీపాలు లేవా ? తెల్లవారలేదా ? బాబాయి చీకట్లో మీ దగ్గిరి కెందుకు వచ్చాడు ?"

డాక్టరు శాంతిబాబు భుజంతడుతూ "శాంతివర్ధన్, మీ కేమిటి అందరికీ చీకటిగానే ఉన్నది. నల్లటి మేఘాలు దట్టంగా ఆకాశమంతా ఆవరించేశాయి. దీపాలు ఎక్కడా లేవు. జగమంతా చిమ్మచీకటిలో ఉన్నారు. తిరిగి వెలుతురు వచ్చే వరకూ ధైర్యంగా ఉండాలి."డాక్టరు మెట్లు దిగి కిందికి వచ్చాడు. అనసూయమ్మా, విశ్వనాథం వాకిటివరకూ వెళ్ళారు. తలవంచి నమస్కారం చేసి కారులో కూర్చున్నాడు. "నేను మీ తమ్ముడితో చెప్పాను అన్ని సంగతులూ. ఏం భయం లేదు ధైర్యంగా ఉండండి. అవే మందులు వాడండి."

"డాక్టరుగారూ, డాక్టరుగారూ, మా నాయనకు కళ్లు, చీకట్లు కమ్మాయి. వైద్యం వైద్యం" అనసూయమ్మ కళ్ళు కప్పుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. కారు మెల్లిగా జరుగుతూ పోయింది.

ఉదయం ఎనిమిది గంటల రైలుదిగి సూటుకేసు చేతబట్టుకుని ఊగుతూ లోపలికి వచ్చింది చంద్రిక. ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. చదువుతున్న పేపరు పక్కకు తొలగించి చూశాడు విశ్వనాథం. "హల్లో మామయ్యా, మా కాలేజీ వాళ్ళంతా యూనివర్సిటీ హాస్టల్లో దిగారు. నేను స్నానంచేసి భోజనంచేసి వెళ్ళి పోతాను."

తల ఆడించి మళ్ళీ పేపర్లో తల దూర్చుకున్నాడు విశ్వనాథం.

"అత్తయ్యా" అంటూ చంద్రిక లోపలికి వెళ్ళింది. అనసూయమ్మ చేతిలో ఉన్న చెంబు అక్కడ పడేసి 'అమ్మా'అంటూ అమాంతం కౌగిలించుకొనిఏడ్చింది. "ఏమిటత్తయ్యా ? ఏం జరిగింది ? ఎందుకు ఏడవటం ?" గాభరాపడిపోయింది.

"తల్లీ, బావను దేవుడు చిన్నచూపు చూశాడు. నాయన మంచమెక్కి ఆరు వారాలు కావస్తూంది. వెళ్ళిచూడు"

హఠాత్తుగా ఒక మెత్తటి చెయ్యి, స్పర్శచేతనే విద్యుత్తును పుట్టించగల చెయ్యి, నన్నటి పొడుగాటి వేళ్ళ చివర కెంపులు కట్టినట్టుగా రంగద్దుకున్న చెయ్యి శాంతిబాబు చేతిమీద పడ్డది. ఈ చేతులను చూడగానే శాంతి ఎలా వర్ణించేవాడో తలుచుకుంటూ ముఖంలో ఆనందం, ఆందోళన భయం మిళితం కాగా చంద్రిక "బావా !" అంటూ అతడి చేతులు కదిపింది.

"ఎవరు ? చంద్రికా ? ఎప్పుడు వచ్చావు ?" ఆ మెత్తటి చేతులను తన చేతిలోకి తీసుకుని గాజులు సవరిస్తూ "ఎక్కడినించి వస్తున్నావు ?" కళ్ళు తెరిచి కనుగుడ్డు తిప్పుతూ పలకరించాడు.

అరగంటసేపు సంభాషణలో చంద్రిక అతనికి దృష్టి పోయిందని గ్రహించింది. కిందికి వచ్చి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చి సొమ్మసిల్లి పోయింది.

శాంతిబాబుకి బాగా అనుమానం కలిగింది తన దృష్టి పోయిందని. నుత అడిగిన దానికి ఎవరూ సమాధానం చెప్పరు 'మాకు తెలియ' దంటూ తప్పుకుంటున్నారు. తన చేత్తో పాలుఇచ్చి, అన్నం తినిపించే అమ్మ, ఆప్యాయంగా అమృతం చిలికిస్తూ మాట్లాడే అమ్మ పైకి వస్తున్నట్లే లేదు. చంద్రిక వచ్చిననాడే పలకరించింది. తనతో మాట్లాడేది ఆ బాబాయీ, ఆ ఒక్క నౌకరు వెంకన్నానా ? అందరూ తనను గురించి ఏమనుకుంటున్నారు ? అమ్మ, నాన్న, చంద్రిక వీళ్లందరికీ ఈ గ్రుడ్డివాడు భారమయ్యాడా ? ఏమిటి జీవితం ? ఏమి ఆశించాను ? ఎన్ని పథకాలు వేశాను ? నా జీవితం పెద్దపాము నోట్లోపడి మళ్లీ మొదటిగడికి వచ్చిన పావులా అయిందా ? ఇలా ఎన్నాళ్లు బ్రతకను ?' అతడికి గుండె బరువెక్కిపోయింది

రాత్రి పది గంటలు దాటింది పవనుడు అందరినీ పరామర్శ చేస్తున్నాడు. ప్రకృతి చల్లగా తెల్లగా జీవులను పరవశింపచేస్తున్నది. మనసు ఉప్పొంగేటట్టుగా

పున్నమినాటి ప్రకృతిని వర్ణించిన గేయాన్ని ఆలపిస్తున్నాడు శాంతిబాబు. తన బాధలన్నీ మరచిపోయేటట్టుగా ఆవేదనతో పాడుతున్నాడు. ఆ కంఠం కాలేజీలో చదివే రోజుల్లో ప్రతిఏటా లలితసంగీతంలో ప్రథమ బహుమానాన్ని సంపాదించింది. కాని ఈనాడు ఇంటిల్లిపాదినీ దుఃఖంలో ముంచెత్తింది. అతడి కిన్నెరకంఠం తీగెలు సాగుతున్నకొద్దీ కొన్ని జతల కళ్లు కన్నీరు కార్చటం మొదలుపెట్టాయి.

మధ్యాహ్నం పన్నెండు గంటలకు సారధికి మెలకువ వచ్చింది. తటాలున లేచి "బాబాయ్, నా సూటుకేసు తెరచి నా కరెస్పాండెన్స్ చదివి వినిపించు" అన్నాడు

సారధి పెట్టెలోఉన్న ఫైలుతీసి చదివి వినిపించి మళ్లీ యధాస్థానంలో ఉంచాడు. అంతలో పోస్టు వచ్చింది. చంద్రిక హాస్టలుకు వెళ్లకుండా ఇంటికి తిరిగి వెళ్లిపోయిందని కబురువచ్చింది. వణుకుతున్న చేతులతో కవరు చింపి చదివాడు.

"ఏమిటి బాబాయ్? పోస్టా? ఎక్కడినుంచి ఉత్తరాలు?"

నొసలూ గడ్డమూ పెదవులూ వణుకుతున్నాయి సారధికి. చేతులు పట్టుకొని ఊపేస్తున్నాడు శాంతిబాబు.

"శాంతీ, నాన్న క్లయింట్సు రాసిన ఉత్తరం. వెంకన్నకు తెలియక పైకి తీసుకువచ్చాడు," ఆ ఉత్తరం పైకి కనబడకుండా జేబులో దాచేశాడు సారధి.

మధ్యాహ్నం కాఫీలవేళ, అందరూ చేతిలో గ్లాసులు పట్టుకుని కూర్చున్నారు. టెలిగ్రాం వచ్చింది చంద్రిక ఇంటికి వెళ్లి ఆత్మహత్య చేసుకున్నట్టుగా. కాఫీ గ్లాసులు చేతుల్లోంచి జారిపోయాయి. సారధిగుండె బయటికి వచ్చేస్తుందా అన్నట్టు కొట్టుకోవటం మొదలుపెట్టింది. ఆనాడు జరిగిన రెండు సంఘటనలూ మనసులో ఇమిడేటట్టు లేవు. కళ్లుపోయిన శాంతిబాబుకు ఇంటర్వ్యూకు రమ్మని ఆహ్వానం వచ్చింది. ఆ వార్త గుండెను ఎంత కదిలించి వేస్తున్నదో, చంద్రిక చావు అంత కదిలించి వేస్తున్నది. ఈ రెండు వార్తలూ శాంతిబాబు చెవిన పడకూడదు.

"ఏమిటి బాబాయ్, మాటే మాట్లాడడంలేదు ఈ పూట" శాంతిబాబు పదే పదే అడుగుతున్నాడు.

"శాంతీ, నే నెందుకు బ్రతుకి ఉన్నానురా. నే నేంచెప్పను? అటు అమ్మ నాన్నల బాధలు చూడలేను. ఇటు నీ బాధ చూడలేకుండా ఉన్నాను. గుండె కొటు

కుంటూ మూలుగుతూంది.'' సారధి శాంతిబాబు వెన్నుమీద చేత్తో రాస్తూ మూగ పోయిన కంఠాన్ని సవరించుకున్నాడు. అతడు చెప్పదలుచుకున్న మాటలు పైకి రావటం లేదు.

ప్రతి రోజూ డాక్టరు వస్తున్నాడు, రోగిని పరీక్ష చేస్తున్నాడు. అవే మందులు వాడండి అంటాడు. అదే ఆహారం ఇవ్వమంటాడు. ఆయన రాగానే ఒక్క సారధి వెంబడి ఉంటాడు. కొత్త ప్రశ్నలేమీ వెయ్యడు. పాతవాటికి సంజాయిషీ అడగడు రోజులు వారాలుగా మారుతున్నాయి. వారాలు నెలలుగా మారుతున్నాయి.

శాంతిబాబులో ఉన్నట్టుండి ఏదో మార్పు వచ్చింది. మాటలేదు. కదిపితే కదలడు. అపస్మారకంలో ఉన్నట్టుగా ఉన్నాడు. అప్పుడప్పుడు సన్నగా మూలిగినట్టు వినబడుతున్నది ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలు తప్పవిడిచి అతడు జీవించిఉన్నట్టే లేదు. ఎవరు పలకరించినా కదలడు. మెదలడు. వారం రోజులు బరువుగా గడిచాయి. ఎవరికీ భోజనాలు లేవు. బలవంతంమీద పాలుతాగి కళ్లు మూసుకుంటున్నారు.

''డాక్టర్'' సారధి డాక్టరు ఇంటి వరండాలో నిలబడి పిలిచారు. ముఖం పీక్కుపోయింది. కళ్లు గుంటలు పడ్డాయి.

''నేనే మీ ఇంటికి రావాలని బయలుదేరాను. ఎలా ఉన్నారు శాంతిబాబు?''

వారం రోజుల సంగతులన్నీ వివరించి చెప్పాడు సారధి. ''డాక్టర్, మీరు వైద్యులు. కష్టపడి మానవసేవ చేయటానికే ఈ విద్య అభ్యసించారు. ఏ విధంగా నయినా బాధను నివారణ చెయ్యటానికి మీరు పూనుకోవాలి. అదేకదా డాక్టర్ల ఆశయమూ ఆదేశమూను?''

''అవును. అయితే''

''ఈ వ్యాధి కుదరదని మీకూ తెలుసు. మాకూ తెలిసిపోయింది. ఆ జీవుడు పడేబాధను మేము చూడలేకపోతున్నాము. ఈ భౌతికకాయం నుంచి ఆ జీవుణ్ణి విముక్తుని చేయండి''.

''అన్యాయం. ఘోరం. అది హత్య. అది నా చేత కాదు. నేను చెయ్యను. చెయ్యలేను.''

"డాక్టర్, అది అన్యాయమా? ఘోరమా? ఇందులో న్యాయమెక్కడున్నది డాక్టర్. ఎంతకాలానికో ఒక్కగా నొక్క కొడుకుపుట్టాడు. వాడు ఎటువంటి వాడు? వజ్రపు తునక, అఖండమయిన తెలివికలవాడు. ఆలిండియాలో సర్వీసులో ప్రథముడుగా వచ్చినవాడు. పది రోజులలో ఇంటర్వ్యూకి వెళ్ళాలని వచ్చినవాడికి ఈవ్యాధి రావటం అన్యాయం కాదూ? ఈ బిడ్డను ఆరోప్రాణంగా చూసుకుంటూ జీవించే ఆ తల్లిదండ్రులకు ఈ వచ్చిన కష్టము ఘోరమైంది కదూ? ఇంటర్వ్యూ అయిన తరవాత పెళ్ళి చేసుకోవాలని ఉవ్విళ్ళూరే చంద్రిక ఆత్మహత్య చేసుకోవటం ఘోరం కాదూ? అన్యాయం కాదూ?"

"మిస్టర్. మీరు దుఃఖంలో అన్నీ మరిచిపోతున్నారు. వైద్యవిద్య వైద్యోపచారాల చేత రోగుల బాధను ఉపశమింపచేసే కళ. కాని ప్రాణాలుతీసే కళ కాదు. ఎంత కుదరని వ్యాధి అయినా రోగికి అది లాభించకపోయినా వైద్యుడు వైద్యం చేసి తీరవలసిందే. కాని ప్రాణాలు తీసే హంతకుడు మాత్రం కారాదు."

"డాక్టర్ మీరు హృదయముతో మాట్లాడండీ. ఆ రోగిస్థానంలో మిమ్మల్ను పెట్టుకుని మాట్లాడండి. ఆ పరిస్థితిలో మీరు ఉంటే ఎటువంటి చికిత్స జరిగితే మీకు బాగుంటుంది? చెప్పండి? ఇటువంటి రోగినిచూస్తూ ఉండటం న్యాయమా చెప్పండి"

డాక్టరు నీరవుడైపోయాడు.

"మానవప్రగతిలో పొరబాట్లూ దోషాలూ ఉండకపోవు. న్యాయస్థానాలలో అన్యాయాలు జరగటం లేదూ? నిరపరాధులు శిక్షింపబడటం, మరణశిక్షకు పాల్పడటం జరగటం లేదూ? మీ డాక్టర్ల చేతుల్లో రోగ నిర్ణయం పొరబాటైనందువల్ల ఎంతమంది రోగులు మరణించటం లేదు? బాగా ఆలోచించండి. పందెపుగుర్రం పరుగులో కిందపడి కాలు విరగగొట్టుకుని కుంటిదయితే దాన్ని తుపాకీతో కాల్చి పారవేయటం లేదూ? ఆపద్ధతిని తిరుగులేని వ్యాధితో అమితంగా బాధపడే రోగుల పట్ల కూడా ఎందుకు అమలు చెయ్యకూడదూ?"

"మనం సృష్టించలేని దానిని నాశనము చెయ్యకూడదు. శాస్త్రం ఒప్పదు. చట్టం సమ్మతించదు. ప్రాణం తియ్యటానికి ఏ మతమూ అంగీకరించదు."

సారధి గిర్రున వెనక్కి తిరిగాడు. అతడి మెదడులో అనేక భావాలు అల్లి బిల్లిగా అల్లుకుని ఊపిరాడకుండా చేస్తున్నాయి. "నా బిడ్డ అలా మంచంలోనయినా ఉంటే చూసుకుని బ్రతుకుతాను." అంటూ చిన్న పిల్లవాడిలా వెక్కి వెక్కి ఏడ్చే విశ్వనాథం అతడి కళ్లల్లో మెదిలాడు. "సారధీ, నా తండ్రిని ఆ స్థితిలో చూడలే నయ్యా. నా ప్రాణాలు ఆ డాక్టరుతో చెప్పి తీయించవయ్యా. జీవచ్ఛవంలా పడి ఉన్న బాబును చూసి నా కడుపు పగిలిపోతున్నది. సారధీ, ఒక్క మాత్ర ఇప్పించవయ్యా" కన్నీళ్ళు కారుస్తూ కుంగి కృశించి పోయిన వదిన ముఖం ప్రత్యక్షమయింది. గబగబా అడుగులు వేస్తూ ఇల్లు చేరుకున్నాడు సారధి. లోపలికి పోలేక గేటు స్తంభానికి తల ఆనించి నిలబడ్డాడు.

"ఓ భగవంతుడా, ఏది న్యాయం ? ఏది కరుణ ? కారుణ్యంవల్ల ధర్మ చ్యుతి కలుగుతుందా ? కలిగితే ఈ దంపతులను త్వరగా తీసుకుపో." కన్నీళ్లు చెంపలగుండా జారి షర్టుమీద పడుతున్నాయి.

అలా ఎంతసేపు ఉన్నాడో ! నౌకరు వెంకన్న వచ్చి "అమ్మగారు నోట మాట లేకుండా పడిపోయారండి" అంటూ లోపలికి తీసుకు వెళ్ళాడు.

భగవంతుడా, నా మొర నిజంగా ఆలకించవా ? అయితే అన్నయ్యగతి ఏమిటి ? అడుగులో అడుగువేస్తూ లోపలికి వెళ్లాడు. అనసూయమ్మకు వంటమనిషి విసురుతున్నది. విశ్వనాథం దగ్గిర కూర్చున్నాడు. ముఖంమీద నీళ్ళు చల్లగానే ఆమె కళ్లు తెరిచింది. సారధిని చూడగానే దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా ఒక్క అరుపు అరిచింది. "సారధి, నా శాంతి, నా శాంతి."

సారధికి మతి పోయినట్లయింది. శాంతి ఎలా ఉన్నాడూ ? అతడికి మాట కూడా నిలిచిపోయింది! మూర్ఛలు వస్తున్నాయి. ఈ పిచ్చితల్లి అవి రోగలక్షణా లని తెలుసుకోలేక భయపడిపోతున్నదా ? అతడు రెండేసి మెట్లు చొప్పున ఎక్కి శాంతిబాబు గదిలోకి వెళ్లాడు.

ఆ గదిలో ఒక్క గడియారం తప్ప మిగతావన్నీ నిర్జీవంగా ఉన్నాయి. శాంతిబాబు ప్రశాంతంగా పడుకున్నాడు. అతడి చెయ్యి పట్టుకు చూసి ఒక దీర్ఘ విశ్వాసంతో కిందికి వచ్చిపడ్డాడు సారధి. అన్నా వదినల ప్రశ్నలకు జవాబు ఇవ్వ లేని స్థితిలో వాళ్ళ పక్కన చతికిలబడ్డాడు.

('ఆంధ్రప్రభ' సచిత్ర వారపత్రిక)